

CBE/XXXXX

Zaaknummer 23.002

UITSPRAAK

Het College van Beroep voor de Examens van de EUR, verder te noemen: het College, heeft op 1 mei 2023 uitspraak gedaan in het beroep van

XXXXX, hierna: appellant,
Gemachtigde mr. XXXXX

welk beroep was gericht tegen

het besluit van 17 februari 2023 genomen door de voorzitter van de examencommissie Erasmus School of Economics (hierna: verweerder) om het resultaat van het groepsopdracht-deeltentamen van het vak Asset Pricing FEM21003 (hierna: het tentamen) ongeldig te verklaren vanwege fraude en hem hiervoor te berispen.

1. Procesverloop

- 1.1 Verweerder heeft bij besluit d.d. op 3 november 2022 het resultaat van het tentamen van appelland ongeldig verklaard vanwege fraude en appelland hiervoor berispt.
- 1.2 Appelland heeft op 8 januari 2023 een beroepschrift ingediend.
- 1.3 Het College heeft het beroepschrift op 21 januari 2023 doorgezonden aan verweerder met het verzoek om te onderzoeken of een minnelijke schikking mogelijk was en bij uitblijven van schikking dezelfde termijn geboden voor het indienen van een verweerschrift.
- 1.4 Op 14 februari 2023 heeft een schikkingsgesprek plaatsgevonden, maar een schikking is niet bereikt.
- 1.5 Op 17 februari 2023 heeft verweerder het besluit herzien.
- 1.6 Op 21 februari 2023 heeft de gemachtigde van appelland zich bij het College gesteld.
- 1.7 Verweerder heeft op 21 februari 2023 een verweerschrift ingediend.
- 1.8 Op 15 maart 2023 heeft gemachtigde van appelland op het verweerschrift gereageerd.
- 1.9 Het beroep is behandeld ter (online) hoorzitting op 4 april 2023. Appelland is tezamen met zijn gemachtigde, XXXXX, verschenen. Namens verweerder is XXXXX, secretaris, en XXXXX, secretaris, verschenen.
- 1.10 Van de hoorzitting is verslag gemaakt volgens artikel 7:21 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) door het verhandelde op te nemen bij de beoordeling van het College.

2. Feiten

2.1 Bij besluit d.d. 3 november 2022 is appelland berispt vanwege fraude in de groepsopdracht van het tentamen en is de groepsopdracht ongeldig verklaard, dit vanwege 31% overlap met een groepsopdracht van een studiejaar eerder.

2.2 Naar aanleiding van het schikkingsgesprek is het besluit op 17 februari 2023 herzien. Gebleken was dat in tegenstelling tot het eerdere besluit sprake is van 12% cruciale overlap met een groepsopdracht van twee studiejaar daarvoor.

3. Standpunten partijen

a. Appelland kan zich niet verenigen met het besluit en voert daartoe, kort samengevat, het volgende aan:

- de overlap zit in het eerste deel van de opdracht. Dit stuk is niet door appelland geschreven en dus heeft hij geen plagiaat gepleegd. Dit heeft appelland bewezen met Whatsapp screenshots. Hierdoor heeft hij voldaan aan de eis van tegenbewijs zoals neergelegd in artikel 16 lid 7 van de Regels en Richtlijnen;
- appelland kon zelf niet checken of er sprake zou zijn van plagiaat. Dat gaat met speciale software die niet voor studenten beschikbaar is;
- reden voor te laat indienen van het beroepschrift is dat de examinator nieuwe informatie zou aanleveren bij de examencommissie, maar hier is niets mee gedaan;
- de Fraude en Plagiaatregeling van de Universiteit van Amsterdam (artikel 2 lid 3) gaat uit van verwijtbare medeplichtigheid voor plagiaat, niet van risico-aansprakelijkheid. Dit zou de Erasmus Universiteit Rotterdam ook moeten doen;
- appelland heeft geen plagiaat nodig met een huidig cijfergemiddelde van 8.8.

b. Verweerder handhaaft haar besluit en voert hiertoe, kort samengevat, het volgende aan:

- op 31 januari 2023 ontving de examencommissie een vermoeden van fraude van de examinator. Uit het Turnitin rapport is gebleken dat er een cruciale overlap was tussen het ingeleverde werk en een werk uit studiejaar 2020/2021 en het hierdoor niet mogelijk was het stuk inhoudelijk te beoordelen;
- uit de verklaring van appelland bleek dat de groepsopdracht onderverdeeld is. Dit is niet de juiste wijze waarop dit had moeten plaatsvinden. Hierdoor kan niet goed worden getoetst of elke student de juiste kennis en vaardigheden heeft. Daarnaast hebben studenten als groep de verantwoordelijkheid voor het eindproduct;
- als blijkt dat er geen onderling overleg of controle is geweest op ieders inbreng en geen van de studenten toegeeft plagiaat te hebben gepleegd, kan de Examencommissie niks anders dan de sanctie opleggen voor de volledige groep, omdat zij verantwoordelijk zijn voor het eindproduct;
- het deelcijfer (30% meetellend voor het eindcijfer) is om die reden ongeldig verklaard;
- ter zitting is gebleken dat dat verweerder bereid is te overwegen om de aantekening van plagiaat niet mee te nemen in de beoordeling van een eventueel verzoek voor cum laude van appelland.

4. Beoordeling College

4.1 Verweerder heeft op 17 februari 2023 haar besluit herzien. Het College stelt vast dat het beroep van appelland op grond van artikel 6:10 lid 1 sub b Awb jo. artikel 6:19 lid 1 Awb op het herziene besluit ziet en dat het ontvankelijk is.

4.2 Ingevolge artikel 7.12b eerste lid onder a WHW is verweerder verantwoordelijk voor het borgen van de kwaliteit van de tentamens. Hieronder valt de bevoegdheid zich,

naar aanleiding van een melding hierover van de examiner, een oordeel te vellen over de mogelijke aanwezigheid van plagiaat en zo nodig hierop maatregelen te treffen.

- 4.3 Verweerder heeft in de opdracht plagiaat vastgesteld. Het plagiaat wordt niet betwist door appellant, hij stelt echter dat hij niet verantwoordelijk is voor de onderdelen van de opdracht waarin het plagiaat is vastgesteld noch dat hij redelijkerwijs van het plagiaat op de hoogte kon zijn geweest.
- 4.4 Het College stelt dat, nu er plagiaat in de opdracht is vastgesteld, de examiner niet kan toekomen aan de beoordeling van de kennis, inzicht en vaardigheden die worden getoetst met de groepsopdracht.
- 4.5 Volgens jurisprudentie van CBHO (zie uitspraak van 27 november 2020 van het CBHO in zaaknr. 2020/089 en de uitspraak van 29 juli 2019 in zaaknr. 2019/060.5) kan aan alle studenten die gezamenlijk aan een groepsopdracht werken een herstelsanctie worden opgelegd, ook wanneer betrokkene het plagiaat feitelijk niet had gepleegd. Een herstelsanctie is immers niet gericht op het handelen van de persoon, maar op het wegnemen van de gevolgen van het geconstateerde plagiaat. Het bovenstaande in acht nemend stelt het College vast dat verweerder gerechtigd was de opdracht van waarin het plagiaat werd vastgesteld voor alle groepsleden ongeldig te verklaren.
- 4.6 Verweerder heeft appellant naast de ongeldigverklaring een berisping opgelegd en appellant verwezen naar de herkansing van de opdracht die 70% van het eindcijfer bepaalt.
- 4.7 Verweerder heeft betoogd dat zij ervan uitgaat dat de groepsleden bij een groepsopdracht gezamenlijk en gelijktijdig aan de opdracht werken, zonder daarbij een onderlinge werkverdeling te maken. In het geval dat er wel een onderlinge werkverdeling wordt gemaakt, zijn alle groepsleden volgens verweerder ten volle en hoofdelijk aansprakelijk voor plagiaat, omdat dat volgt uit de aard van de verdeling.
- 4.8 Appellant heeft met zijn groepsgenoten een onderlinge taakverdeling gemaakt. Ter zitting heeft hij aangevoerd dat hij dat mede heeft gedaan op aanraden van een docent van een ander vak. Verweerder heeft appellant niet vooraf geïnformeerd dat zij verwacht dat studenten bij een groepsopdracht gezamenlijk en gelijktijdig aan de opdracht werken en dat het niet de bedoeling is dat er een onderlinge taakverdeling wordt gemaakt noch was er sprake van een andere instructie met een verplichte werkwijze tijdens groepsopdrachten.
- 4.9 Het College overweegt dat het aan appellant en zijn groepsgenoten was om een eventuele werkverdeling te maken. Dat appellant daarbij een werkwijze heeft gekozen die niet de voorkeur heeft van verweerder mag hem niet worden tegengeworpen wanneer studenten de vrijheid hebben om zelf de uitwerking van de groepsopdracht in te richten. Dat is immers inherent aan groepsopdrachten. Ook het argument dat het verdelen van werk leidt tot beperkt toetsen van de kennis vaardigheden per individu houdt geen stand, omdat het in dat geval aan de examiner is om een andere toetsvorm te kiezen en het niet de

verantwoordelijkheid is van appellant en zijn groepsleden om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

- 4.10 Volgens artikel 16 lid 7 van de Regels en Richtlijnen van verweerder wordt in een groepsopdracht plagiaat of fraude aan ieder van de groepsleden in gelijke mate toegerekend. Op ieder groepslid berust de bewijslast van het tegendeel.
- 4.11 Naar aanleiding van het vermoeden van plagiaat heeft verweerder de groepsleden uitgenodigd voor een hoorzitting. Appellant heeft gebruikgemaakt van het recht om te worden gehoord. Zijn groepsleden zijn om hen moverende redenen niet op de uitnodiging ingegaan. De twee groepsleden hebben verweerder zonder nadere toelichting schriftelijk laten weten dat zij niet weten waar het vermoeden van plagiaat op is gebaseerd. Op verzoeken van gemachtigde om verklaringen af te leggen hebben de groepsleden niet gereageerd.
- 4.12 Appellant heeft zowel tijdens de hoorzitting als tijdens de beroepsprocedure getracht te bewijzen dat hij niet verantwoordelijk is voor het plagiaat. Wat verweerder betreft is dit niet relevant, omdat zij het standpunt hanteert dat appellant door de gekozen onderlinge werkverdeling per definitie volledig verantwoordelijk is voor het plagiaat. Daarbij heeft verweerder de – enkel schriftelijke – verklaringen van groepsleden die niet willen meewerken aan het onderzoek tegengeworpen aan appellant. Zij had er naar het oordeel van het College redelijkerwijs voor kunnen kiezen om – voorzichtige en voor appellant niet ongunstige – conclusies te trekken uit het feit dat de groepsleden niet hebben gereageerd en niet in beroep zijn gegaan.
- 4.13 Het is voor appellant onmogelijk geweest om het geconstateerde plagiaat zelf te achterhalen, omdat geplagieerd is uit het werk uit van een student uit een eerder studiejaar. Appellant heeft immers geen toegang tot deze stukken, ook niet met voor appellant toegankelijke plagiaatscanners.
- 4.14 Het College stelt vast dat verweerder om haar moverende principiële redenen niet voldoende onderzoek heeft gedaan naar de door appellant overlegde bewijsmiddelen en standpunten. Wanneer verweerder in haar eigen Regels en Richtlijnen studenten de mogelijkheid biedt om het tegendeel te bewijzen bij een vermoeden van plagiaat of fraude, dan moet dat zij daartoe ook daadwerkelijk de gelegenheid bieden, naar aanleiding hiervan zelf onderzoek doen en conclusies trekken uit dit aanvullende onderzoek.
- 4.15 Appellant heeft tenslotte aannemelijk gemaakt dat hij niet direct aan de onderdelen heeft gewerkt waarin het plagiaat is geconstateerd. Verweerder heeft daarentegen door middel van de overlegde stukken niet in voldoende mate aangetoond dat appellant direct betrokken was bij het plagiaat noch dat hij redelijkerwijs ervan op de hoogte had kunnen of moeten zijn dat de groepsopdracht plagiaat bevatte.

5. Uitspraak

Het College,

- I. verklaart het beroep gegrond;

- II. vernietigt het besluit van verweerder van 17 februari 2023;
- III. verzoekt verweerder met inachtneming van deze uitspraak binnen drie weken na verzenddatum van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen, waarbij het College nadrukkelijk verwijst naar de onderdelen 4.5, 4.12 en 4.13 van deze uitspraak;
- IV. veroordeelt verweerder niet tot vergoeding van enige in verband met de behandeling opgekomen proceskosten, aangezien door appellant noch door zijn gemachtigde hierom is verzocht.

Aldus vastgesteld te Rotterdam op 1 mei 2023 door het College van Beroep voor de Examens van de EUR onder voorzitterschap van XXXXX en XXXXX (lid) en XXXXX (lid), in aanwezigheid van XXXXX, secretaris, en ondertekend door de voorzitter en de secretaris van het College.

XXXXX
voorzitter

XXXXX
secretaris

Uitspraak zaaknummer 23.002 verzonden op: 19 mei 2023

Tegen deze uitspraak kan een betrokkene binnen zes weken met ingang van de dag na die waarop deze uitspraak is bekend gemaakt beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State te Den Haag.

Bijlage: juridisch kader

In de Algemene wet bestuursrecht is bepaald:

Artikel 6:10:

1. Ten aanzien van een voor het begin van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkheid op grond daarvan achterwege indien het besluit ten tijde van de indiening:
 - a. wel reeds tot stand was gekomen, of
 - b. nog niet tot stand was gekomen, maar de indiener redelijkerwijs kon menen dat dit wel reeds het geval was.

[...]

Artikel 6:19:

1. Het bezwaar of beroep heeft van rechtswege mede betrekking op een besluit tot intrekking, wijziging of vervanging van het bestreden besluit, tenzij partijen daartoe onvoldoende belang hebben.

[...]

In de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek is voor zover relevant het volgende opgenomen:

Artikel 7.12. Examencommissie

[...]

2. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad als bedoeld in artikel 7.10a.

Artikel 7.12b. Taken en bevoegdheden examencommissie

1. Naast de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikel 7.11 en 7.12, tweede lid, heeft een examencommissie de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. Het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens onverminderd artikel 7.12c.

[...]

In de Regels en Richtlijnen:

Artikel 15 – Fraude; verboden

2. Onder fraude wordt verstaan: het handelen of nalaten van een student waardoor het voor de examinerator en de examencommissie redelijkerwijs onmogelijk is of is geworden zich een juist oordeel te vormen over de door de student verworven kennis, inzicht en vaardigheden of over de kennis, inzicht en vaardigheden van de medestudenten.

[...]

3. de volgende zaken worden in ieder geval als fraude aangemerkt:

[...]

g. plagiaat plegen, waaronder hier wordt verstaan het voor een (groeps)opdracht, werkstuk, scriptie of enige andere vorm van tekst die onderdeel uitmaakt van het onderwijs, uit eigen of andermans werk citeren (het letterlijk of in vertaling overnemen van een passage groter dan een of enkele woorden) of parafaseren (het in eigen woorden weergeven van een passage groter dan een of enkele woorden) zonder dat een bibliografisch naspeurbare correcte bronverwijzing is opgenomen en bij een citaat zonder dit aan te geven middels aanhalingstekens of een ander eenduidig typografisch hulpmiddel. Ook het aan een ander ter beschikking stellen van eigen werk waarbij een reële kans bestaat dat de ander het werk zal gebruiken om te plagieren, wordt aangemerkt als fraude;

Artikel 16 – Fraude en wangedrag; sancties

[...]

4. Wanneer na inlevering van een (groeps)opdracht, werkstuk of scriptie plagiaat wordt geconstateerd of ernstig vermoed (bijv. met een plagiaatscanner), deelt de examinerator dit terstond schriftelijk mee aan de student.

5. De examinerator meldt het geconstateerde of ernstig vermoede plagiaat terstond bij de examencommissie. Tevens worden de bewijsstukken en een schriftelijke toelichting van de examinerator meegestuurd.

6. Afhankelijk van de ernst van de gepleegde fraude, herhaalde fraude daaronder begrepen, kan de examencommissie aan de student sancties opleggen, waaronder in ieder geval de volgende:

- a. berisping;
- b. ongeldigverklaring van de betreffende (groeps)opdracht of het werkstuk;

- c. ongeldigverklaring van het betreffende tentamen;
 - d. ongeldigverklaring van het betreffende vakresultaat (inclusief evt. deelresultaten);
 - e. ongeldigverklaring van de betreffende scriptie;
 - f. uitsluiting van het betreffende tentamen voor ten hoogste één jaar;
 - g. uitsluiting van één of meer tentamenperiodes;
 - h. uitsluiting van alle tentamens voor ten hoogste één jaar;
 - i. uitsluiting van scriptieverdediging voor ten hoogste één jaar;
 - j. een combinatie van bovenstaande maatregelen;
 - k. voorstel aan het College van Bestuur tot definitieve beëindiging van de inschrijving voor de betreffende opleiding.
7. Indien bij een groepsofdracht fraude of plagiaat is geconstateerd, wordt dit aan ieder van de groepsleden in gelijke mate toegerekend. Op ieder groepslid berust de bewijslast van het tegendeel.

Jurisprudentie:

CBHO 2019/060.5

2.4.1 *"De omstandigheid dat appellant de desbetreffende paragraaf niet zelf heeft geschreven, maar één van de medestudenten, leidt niet tot het oordeel dat appellant geen plagiaat heeft gepleegd. Het werkstuk betrof een groepsofdracht en de groepsleden droegen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opdracht. Dit stond ook expliciet vermeld op het instructieformulier. [...] Appellant wist dan wel had redelijkerwijs moeten weten op welke wijze bronnen moesten worden vermeld. Daar komt bij dat appellant en de twee medestudenten tijdens het gesprek met de examencommissie op 11 februari 2019 nadrukkelijk hebben verklaard dat zij in groepsverband aan het werkstuk hebben gewerkt en dat zij elkaars teksten hebben gelezen en gecontroleerd."*

2.4.2. *"Ter zitting van het College heeft het CBE toegelicht dat bij een groepsofdracht in beginsel alle groepsleden dezelfde sanctie opgelegd krijgen voor het plegen van plagiaat. Aan een student die het plagiaat niet zelf heeft gepleegd, wordt geen sanctie dan wel een lagere sanctie opgelegd indien deze student het plegen van plagiaat redelijkerwijs niet heeft kunnen voorkomen. De examencommissie heeft aan appellant en de twee medestudenten dezelfde sanctie opgelegd. Niet ter discussie staat dat appellant het plagiaat niet feitelijk heeft gepleegd. Verder is vast komen te staan dat het geplagieerde gedeelte moeilijk als zodanig is te herkennen, omdat ook de bronvermeldingen in de geplagieerde tekst letterlijk zijn overgenomen. Ter zitting van het College is gebleken dat de plagiaatscanner Turnitin, die door docenten van de Vrije Universiteit wordt gehanteerd, niet beschikbaar is voor studenten van de universiteit. Appellant heeft tezamen met de twee medestudenten het concept-werkstuk via een online plagiaatscanner gecontroleerd. Dergelijke online plagiaatscanners zijn minder gedetailleerd dan de plagiaatscanner Turnitin. Deze plagiaatscanner kan - anders dan de door appellant gebruikte scanner - wel herkennen of passages waarin correcte bronvermeldingen staan, uit een ander brondocument afkomstig zijn. Enkel op basis van de online plagiaatscanner heeft appellant dus niet met zekerheid kunnen vaststellen dat sprake was van plagiaat. [...] Appellant heeft naar aanleiding van de plagiaatscore nader overleg gevoerd met de twee medestudenten en hen bevraagd op mogelijk plagiaat. De twee medestudenten hebben appellant vermeld geen plagiaat te hebben gepleegd.*

Het College is - gelet op deze inspanningen die appellant heeft verricht en gezien de gevolgen die de sanctie voor appellant heeft - van oordeel dat de examencommissie onvoldoende heeft gemotiveerd waarom aan appellant dezelfde sanctie is opgelegd als aan de medestudent die het plagiaat feitelijk heeft gepleegd. Het CBE heeft dit niet onderkend. De grond slaagt in zoverre.

CBHO 2020/089

2.3.2. In deze zaak neemt het college als vaststaand gegeven aan dat plagiaat is gepleegd en dat het plagiaat niet door appellante, maar uitsluitend door haar medestudent is gepleegd. Verweerder heeft dit in zijn beslissing van 23 juli 2002 en ter zitting van het College bevestigd. Omdat plagiaat is gepleegd, is de examencommissie bevoegd om een sanctie op te leggen. Die sanctie houdt voor appellante in dat voor de twee opdrachten Fiche en Persbericht een NB (Niet Beoordeeld) wordt ingevoerd. Deze sanctie is uitsluitend gericht op herstel en daarmee op het waarborgen van de betrouwbaarheid van beoordelingen en uiteindelijk de integriteit van het diploma. Zij is dan ook niet gericht op bestraffing. De examencommissie heeft deze sanctie naar het oordeel van het College ook aan appellante mogen opleggen. Dat appellante het plagiaat niet valt te verwijten, is weliswaar juist, maar dat betekent niet dat de examencommissie de sanctie ten onrechte heeft opgelegd. Appellante en haar medestudent hebben een groepsofdracht gemaakt, die bestond uit vier deelopdrachten. Voor die groepsofdracht dragen zij gezamenlijk de verantwoordelijkheid. Appellante heeft met haar medestudent een taakverdeling afgesproken, waarbij appellante en haar medestudent ieder afzonderlijk twee van de vier opdrachten hebben gemaakt. Met deze taakverdeling heeft appellante het risico genomen dat zij onvoldoende zicht had op de door haar medestudent gemaakte opdrachten. Omdat het gaat om een groepsofdracht, gemaakt onder gezamenlijke verantwoordelijkheid, komen de gevolgen van het door haar medestudent gepleegde plagiaat, hoe onbevredigend ook, mede voor rekening van appellante. Een ander oordeel zou, zoals verweerder terecht heeft gesteld, betekenen dat de door de medestudent ingeleverde twee opdrachten alsnog zouden moeten worden beoordeeld, terwijl die opdrachten grotendeels zijn overgenomen van eerder door andere studenten ingeleverde opdrachten. Dat de examencommissie in deze situatie een herstelsanctie heeft opgelegd die strekt tot het wegnemen van de gevolgen van de geplagieerde opdrachten, heeft verweerder dan ook terecht niet onrechtmatig gevonden.